

کره حقوقی روزنامه جوان پذیرای مطالب جامعه حقوقی است. انتشار دیدگاه‌های حقوقی به منزله تأیید یا رد تمام محتوای آنها نیست.

گزیده

یک حکم جالب قضایی

پزشک بی احتیاط مکلف به مداوای رایگان ۱۰۰ بیمار تیتیم و بدسرپرست شد

قاضی دادگاه کیفری دو شهرستان گالیکش پزشک بی احتیاط را علاوه بر پرداخت دیه، از جنبه عمومی جرم نیز به جای یک ماه حبس به ویزیت رایگان ۱۰۰ بیمار تیتیم یا بدسرپرست محکوم کرد. محمدرضا عموزاد خلیلی در گفت‌وگو با خبرگزاری میزان در رابطه با صدور این رأی اظهار کرد: اداره بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و اجرای احکام کیفری این شهرستان مکلف به نظارت بر اجرای این رأی شده‌اند. این قاضی با بیان اینکه گلستان یکی از استان‌های پیشرو کشور در زمینه صدور آرای جایگزین حبس است، استفاده از آرای جایگزین زندان را یکی از رویکردهای قوه قضائیه در سال‌های اخیر عنوان کرد.

سنگاره

احسان عباسزاده امیرآبادی / قاضی داد کستری

وضعیت حقوقی «اشخاص حقوقی»

از حیث امکان محکومیت به مجازات‌های تکمیلی

در فرآیند تصویب قانون مجازات اسلامی به سال ۹۲ برخی نهادهای و مفاهیم نو به بدایب‌ت حقوقی کشور افزوده شد. ورود مفاهیم نو هر چند پارهای از کاستی‌های نظام تقنینی سابق را امر رفع ساختن لکن پرسش‌ها و ابهامات تازه‌ای را نیز برای اهالی فن به بار می‌رساند آورد. متن پیش رو، با تمرکز بر مسئله «امکان یا عدم امکان اعمال مجازات‌های تکمیلی نسبت به اشخاص حقوقی» به دنبال یافتن پاسخی مستدل برای یکی از پرسش‌های انبوهی است که با تصویب قانون جدید، ذهن حقوقدانان و مجریان را به خود مشغول نموده است.

به نظر می‌رسد حداقل به چهار دلیل امکان اعمال مجازات تکمیلی نسبت به اشخاص حقوقی وجود ندارد:

نخست، استعمال واژه فرد در صدر ماده ۲۲ قانون مجازات اسلامی که بدوآ متبادر به شخص حقیقی است.

دوم اینکه غالب مجازات‌های مقرر در بندهای ماده ۲۳، قابل اعمال نسبت به شخص حقوقی نیستند، در باب معدود مجازات‌های قابل اعمال نظیر آنچه در بندهای پ (مع اشتغال)، ج (داشتن دسته چک و اصدار اسناد تجاری) و ن (انتشار حکم محکومیت) پیش‌بینی شده است نیز به نظر می‌رسد باید به منطوق تبصره ۲ ماده ۲۳ ملتنز بود که صریحا یکسانی در نوع مجازات‌های تکمیلی و اصلی را مانع محکومیت مجرم به مجازات تکمیلی دانسته است.

سوم اینکه ماده ۲۰ به شکل مطلق و فارغ از اصلی یا تکمیلی بودن نوع مجازات، تعیین و اعمال بیش از دو مورد از موارد مذکور در بندهای این ماده را ممنوع ساخته است. بدیهی است نظر به تشابه مجازات‌های اصلی و تکمیلی قابل اعمال نسبت به اشخاص حقوقی، قاضی تنها تا سقف تعددی مقرر در ماده ۲۰ صالح به صدور حکم است. بدین ترتیب هر گاه مجرم به دو مجازات از مجازات‌های مقرر در بندهای ماده ۲۰ محکوم شود اطلاع ماده ۲۰ مانع محکومیت مجرم به مجازاتی دیگر تحت هر عنوان، هر چند با استناد به مفاد ماده ۲۳، می‌شود.

چهارم اینکه تعیین نوع و میزان مجازات‌های مندرج در ماده ۲۰ نسبت به اشخاصی حقوقی، مقید به تناسب آن با جرم ارتکابی است. احراز همین مناط یعنی تناسب در تعیین مجازات‌های تکمیلی مقرر در ماده ۲۰ نیز شرط شده است. ناگفته نماند که با توجه به مشابَهت مجازات‌های اصلی و تکمیلی قابل اعمال نسبت به شخص حقوقی، با احراز تناسب در مقام تعیین مجازات اصلی، لاجاله موجب برای تشخیص مجدد تناسب نمی‌ماند، به ویژه با توجه به اینکه در ماده ۲۰ در مواردی تعیین میزان مجازات نیز با رعایت تناسب به تشخیص قاضی واگذار شده است.

متخالفان (نان که محکومیت اشخاص حقوقی به مجازات‌های تکمیلی را رومی بپندارند) ممکن است عدم تردید در اعتبار عقود منقده توسط اشخاص حقوقی بیش از آنکه به مداد ۱۸۳ مستند باشد، مستقیق از که «فرد تلقی شدن متعاقدین» را در تعریف عقد لحاظ کرده، فرینه بر ناصواب بودن استظهار عرفی فوق قلمداد نمایند. لکن به نظر می‌رسد که استمداد از عبارات ماده ۱۸۳ نیز نمی‌تواند مثبت ادعای ایشان باشد. زیرا حسب ظاهر، مقنن هنگام تصویب ماده مذکور به سال ۱۳۰۷

هیچ گونه تصویری مبنی بر امکان انجام اعمال حقوقی از سوی شخص حقوقی نداشته‌است. از همین رو در سال ۱۳۱۱ و در جریان تصویب ماده ۵۸۸ قانون تجارت ظاهرآ برای نخستین بار با توسعه مدلول عرفی واژه شخص و اعتبار مفهومی مستقل تحت عنوان شخصیت حقوقی، شخص حقوقی را از کلیه حقوق و تکالیف قابل اعطا به شخص حقیقی، جز مواردی نظیر ایوت و بنوت که تصور آن برای غیر فرد منتفی است، بر خوردار ساخته است. به عبارت دیگر، قانون‌گذار در سال ۱۳۰۷ واژه فرد را عمادآ و با اعتقاد به اینکه صدور ارادهای سلازنده عقد چز از ناحیه فرد انسانی ممکن نیست، به کار برده‌است لکن بعدآ با تصویب ماده ۵۸۸ قانون تجارت از اعتقاد سابق خویش عدول نموده و اشخاص حقوقی را هم صاحب اراده انشایی دانسته است. بنابراین، اعتبار اشخاص اشخاص حقوقی بیش از آنکه به مداد ۱۸۳ مستند باشد، مستقیق از حکم «یکسان انگاری ی ماده ۵۸۸ است. به عبارت دیگر، عقود اشخاص حقوقی، اعتبارشان را مستقیقآ از ماده ۱۸۳ دریافت نمی‌کنند بلکه به شکل غیر مستقیم و از رهگذر ماده ۵۸۸ مشمول این ماده می‌شوند.

بدین ترتیب واژه «فرد» در ادبیات قانون‌گذار، همواره به شخص حقیقی ارجاع می‌دهد و این ادعا که مقنن «فرد» را در معنایی اعم از شخص حقیقی و حقوقی استعمال کرده‌است، غیر مقرون به قرائن ظن آور و فاقد پشتوانه تئوریک قابل اتکا و مستحکم است. حتی اگر بپذیریم تصویب ماده ۵۸۸ قانون تجارت، انحلال تبادر عرفی واژه «فرد» در مقررات مدنی سابق‌التصویب و از جمله ماده ۱۸۳ قانون مدنی را در پی دارد، توسل به چنین استدلالی در امور کیفری و به ویژه در مائنح قیه یعنی امکان اعمال مجازات‌های تکمیلی نسبت به اشخاص حقوقی – آشکارا باطل به نظر می‌رسد زیرا بر اساس اصول حاکم بر تفسیر، انتخاب واژه فرد در برخی مواد قانون مجازات اسلامی، به عنوان نخستین مقرره کیفری شناسایی‌کننده مسئولیت کیفری عام و مطلق اشخاص حقوقی را نمی‌توان چز نشانه‌ای حاکی از مستثنی بودن اشخاص حقوقی از شمول حکم این مواد تلقی کرد. آنچه مسلم است ایجاد تعهد در مقابل نص، اعتبار نداشته و طبعآ ارجاع به محتوای جلساتی که صحت و سقم آن تماماً بر عهده رآوی بوده و اطلاع از کم و کیف آن صرفآ از رهگذر تحت نظارت سامانه‌ها قورآ داد.

بایند الکترونیکی، قابلیت رصد ردیابی زندانی‌ها را در خارج از زندان دارد، و با اتصال به سیستم موقعیت‌یاب جهانی (GPS) موقعیت افراد را به‌صورت آنلاین نمایش می‌دهد و اگر زندانی بخواهد آن را از خودش جدا کند، بلافاصله مرکز نظارت سازمان زندان‌ها با مطلع می‌شود. این روش که پیش از این در هشت کشور دنیا از جمله آمریکا و انگلیس به اجرا درآمده است، قادر خواهد بود تا حدود آزا آسیب‌های روانی زندانیان در زندان‌های بسته و همچنین ضایعات روانی و خلقی ناشی از دوری از خانواده و منزوی شدن این افراد بکاهد و همچنین راهی به سوی بازگشت سریع زندانیان به جامعه و کاهش

چهارشنبه ۱۵ شهریور ۱۳۹۶ | ۱۵ دی‌الحجه ۱۴۲۸

حقوقی

سرویس اجتماعی ۰۹۸۴۹۸۴۴

گزارش یک

زهراچندری

لایحه‌ای برای تعیین تکلیف حقوق شهروندی ۴۰ هزار کودک بی‌شناسنامه

ایرانی – افغانستانی‌ها شناسنامه می‌گیرند

ایمان میهمخواه امیر

بر اساس تمامی کنوانسیون‌های بین‌المللی و منشور حقوق بشر، همچنین بر اساس قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اموری همچون آموزش، بهداشت، مسکن و آذوقه جزو حقوق اولیه هر انسان است اما بر خورداری از این حقوق اولیه در کشورها، کار امسروزی جوامع بشری نیازمند یک حق اساسی است و آن حق زیربنایی چیزی نیست جز حق داشتن اسناد هویتی و شناسنامه؛ موضوعی که سال‌هاست در کشورمان محل مناقشه بوده و موجب شده فرزندانیکه به واسطه ازدواج دختران ایرانی یا مردان غیر ایرانی و اغلب افغان متولد می‌شوند یا مشکل اوراق هویتی و شناسنامه مواجه باشند و هزاران کودک بی‌هویت روی دست جامعه ایرانی باقی بمانند؛ کودکانیکه اغلب در مناطق مرزی و کم‌برخوردار هستند و در سرشماری‌ها جزو جمعیت گمشده به شمار می‌روند. این معضل هم دامن‌گیر می‌شود و هم دامن‌دهنده فرزندانیکه با مادر ایرانی و پدر افغانی به شمار می‌آیند. احمد میدری معاون رفاهی وزارت رفاه از آغاز سرشماری کودکان ایرانی دارای هسیر افغان خبر می‌دهد. به گفته وی صدور کارت هویت و شناسنامه برای کودکان زنان ایرانی دارای هسیر افغان در کمیسیون لایح دولت تصویب شد، اینکه حتی شناسنامه نداشته‌باشی و به شمار نیایی اتفاق ناخوشایندی است که کودکان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان غیر ایرانی سال‌هاست آن را تجربه می‌کنند. طبق قانون مدنی برای کودک

گزارش ۲

نیروسازی

بر اساس قانون مصوب ۱۳۸۵ مجلس شورای اسلامی، فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده یا حداکثر تا یکسال پس از تصویب این قانون در ایران متولد می‌شوند، می‌توانند بعد از رسیدن به سن ۱۸ سال تمام تقاضای تابعیت ایران کنند. این افراد در صورت نداشتن سوه پیشینه کیفری یا امنیتی و اعلام رد تابعیت غیر ایرانی به تابعیت ایران پذیرفته می‌شوند. بر اساس همین قانون، وزارت کشور باید نسبت به احراز و ولادت طفل در ایران و صدور پروانه

گزارش ۲ نیروسازی

موانع اجرای یک طرح مترقی را برطرف کنید

نصف شدن جمعیت زندانیان با اجرای طرح پابند الکترونیکی

زندانی برای اینکه مشمول این طرح شود باید رضایت شاکي را جلب کند و بتواند تأمین لازم را بسپارد

اسپه‌های اجتماعی پیش‌روی خواد‌ه‌های این افراد باشد. اما ذکر این‌کنه ضروری است که استفاده از تجهیزات الکترونیکی با شرایطی شامل حال زندانیان نمی‌شود و تمام زندانیان مشمول این قانون نمی‌شوند بلکه این قانون فقط به آن گروه از زندانیان اجازه استفاده می‌دهد که مجازاتشان از درجه ۵ تا ۸ باشد.
قانون جدید مجازات اسلامی، مجازات‌های کیفری زندان‌ها در سال ۹۲ آغاز کرد و از سال ۸۸ مراحل تحقیقی آن شروع شد که در سال ۹۲ به صورت پایلوت در دو استان تهران و اصفهان اجرایی شد. نتایج اجرای آزمایشی طرح پابند الکترونیکی جالب بود، چنانکه نشان می‌داد در این مدت زندانیان آزاد شده به شدت مراقب اعمال و رفتارشان بوده‌اند تا خطایی از آنها سر نزنند. در حقیقت آنها دقیقاً مثل شهروندانی قانونمدار زندگی کرده و نشان دادند که حضور در خارج از فضای زندان، احترامشان را باقی می‌بیشتر کرده است.

نقص‌های اجرایی شدن طرح

پس از اجرایی این طرح نواقصی در سامانه دیده

۹ جوان

شماره ۱۵۸۲ | روزنامه جوان | شماره ۸۱۸۲

گزارش

محمدصادق فققروی

حقوقی برای عدالت

انفکاک امر حقوقی (problème légal) از امر سیاسی و امر اجتماعی اگر نه غیر ممکن، لاقلاً بسیار دشوار است. نمی‌توان جنبه حقوقی وقایع سیاسی – اجتماعی را به صورت مجزا بیان و تحلیل کرد. به همین نحو، انتظار آینه‌ک بیکه هر رخداد سیاسی – اجتماعی اثری حقوقی در بی نداشته باشد، انتظار بجایی نیست.

حقوق به معنای خاص کلمه، مختص دانشکده‌های حقوق است، اما حقوق در معنای عام به جنبه‌های گوناگون زندگی روزمره همه مردم مرتبط است: از حقوق شهروندی گرفته تا حقوق خصوصی و حقوق بین‌الملل، روابط در هم تنیده شده جوامع امروزی، بررسی حقوقی پدیده‌ها را لازم و بلکه ضروری کرده است.

پرواضح است که اساس علم و مقوله حقوق برای استقرار و استمرار «عدالت» پدید آمده است. قاعده «لیقوم الناس بالقرسط» چهاشمول است و مختص جامعه مسلمان نیست، چه اینکه بی‌هیچ استدلالی مبرهن است که اقامه قسط بین مردم، رهاورد و آرمان هر «دین» و هر «مسم»ی است. به بیانی دیگر، هیچ مدل حکومتی و هیچ نحوه اداره اجتماعی‌ای از بدو خلقت تا کنون نبوده و نیست که داده‌یبرقراری عدالت را نداشته باشد. البته که تعبیر از عدالت گوناگون است، اما اصل مفهوم عدالت (Justice) و نایل آمدن به آن بی‌منافشه و متفق‌القول است. راه رسیدن به پدیده‌والای عدالت هم حقوق است. معنای مخالف این تعبیر این است که هر عمل غیر حقوقی (یا ضدحقوقی) بر خلاف عدالت و علیه آرمان بشری است.

چند و چون در زوایای حقوق و واکاوی زیرمجموعه‌های آن اگرچه امری ضروری برای ایهام‌زدایی از طرق رسیدن به عدالت است، اما این موضوع بیشتر معطوف به محافل آکادمیک بوده و تنهاییان نتایج این بررسی‌ها آن هم با زبانی غیر تخصصی برای عموم مردم قابل بیان است. از طرفی دیگر، نمی‌توان منکر این موضوع شد که جامعه جهانی و به همین نحو جامعه ایرانی، تشنه موضوعات صدقایی حقوقی است که با آنها دست و پنجه نرم می‌کند؛ دقیقآ از همین حیث و جهت است که امروزه پرداختن به حقوق امری دلبهی در نشریات و رسانه‌هاست.

■ ■ ■

روزنامه جوان با عطف توجه به مفاهیم پیش گفته و با در نظر داشتن «رعایت همه‌جانبه حقوق برای نائل آمدن به عدالت»، از این پس یک صفحه در هفته را سه مباحث خاص حقوقی اختصاص خواهد داد. دور از واقعیت است که ادعا شود قرار است با همین یک صفحه، همه مسائل و مشکلات حقوقی در گمراه جامعه ایرانی بررسی شده و رایج به هر کدام مطلبی نگاشته شود، اما با اهم و مهم کردن مسائل سعی وافری خواهیم داشت که لایق به ایماهات حقوقی بپردازد. در نظر خواهیم داشت که علم حقوق انتزاعی است و بحث تخصصی رایج به آن خسته‌کننده اما یافتن کله حقوقی مسائل جاریه و مطلب نوشتن رایج به آن، حالت انتزاعی و کسکل کننده مسائل حقوقی را می‌زاید. حذف طلاق از شناسنامه، برخورداری افراد بدون اسناد هویتی از حقوقی چون آموزش و بهداشت، اثرات عینی برجام به عنوان یک توافق حقوقی بین‌المللی بر زندگی عامه مردم، چرایی احکام پربرخی نظیر قصاص و حد، حقوق شهروندی مردم در مراجعات به مراکز اداری، حقوق بشر ایرانیان، تابعیت غیر ایرانی‌ها، مسائل نقض حقوق قاصد، دعای ملکی، مباحث اثنی، مهریه، بعد حقوقی تبلیغات، حقوق کارگری و کارفرمای و چندین و چند مسئله حائز اهمیت دیگر، قطعآ قابل پردازش و نگاشتن یادداشت و گزارش است. حقوق همانند سایر علوم انسانی تفسیرپرست‌ار است، اما عین حلقه‌هاست که دارد. بلاش خواهیم کرد در این زمینه‌ی قواعده، تفسیر کژ و ناصواب از حقوق نداشته باشیم. یقینآ گزارشات سیاسی هم در نوشتن مطالب اجتماعی – سیاسی – حقوقی بی تأثیر نیست، اما این خواننده‌حکام طلب است که یک متن کار را هر گرایش سیاسی‌ای دارای منطق قبیل حقوق ضدعدالتی دیگر هم وجود دارد، اما باز هم باید گفت تنها راه استقرار عدالت همین حقوق و رعایت آن است، هرچند در شرایط حاضر مستممکنی بسیاری از این جنایات، چه در سطح بین‌المللی و چه در عرصه داخلی، همین لطایف هم است که لزوم اختصاص لاقلاً یک صفحه در هفته را به امور حقوقی میرزتر می‌کند.

حجیر

در راستای حمایت از حقوق عامه صورت می‌گیرد

بر خورد قانونی با سگ‌گردانی

دادستان زنجان گفت: بازخورد‌های مردمی نشانگر این است که شهروندان خواستار مقابله با عوامل ترویج هر چه بیشتر فرهنگ ناپسند و فریگری رایج آینه سگ‌گردانی در معابر و اماکن عمومی می‌حلم آن با وسایل نقلیه شده‌اند، بنابراین بر خوردی با عاملان اینگونه ناهنجاری‌ها به صورت جدی پیگیری می‌شود.
پسله مشکلات و ناهنجاری‌های اجتماعی که در چند سال اخیر بروز کرده و به نوعی تقلید گور گورانه از فرهنگ مبتذل غرب است و هیچ تناسب فرهنگی نیز با فرهنگ اسلامی – ایرانی ندارد، رو آوردن برخی افراد به سگ‌گردانی یا به همراه داشتن سگ در معابر عمومی و شوارع آن هم در حسب مستقوی و زندگی شهری است.
حجت‌الاسلام مظفری افزود: در منطق تبصره ماده ۱۱ بین‌نامه اجرایی قانون آزارن‌ها، نگهداری از حیوانات اعم از اهلی و وحشی در قسمت‌های مشاع اماکن ممنوع بوده و در قسمت‌های اختصاصی نیز چنانچه از نظر قوانین بهداشتی احتمال ایجاد بیماری از طریق حیوان وجود داشته باشد یا نگهداری حیوانات به دو دلیل برآه خواهد ایجاد.
موضوع مزاحمت نماید، موضوع قابل پیگیری است و مجازات قانونی سواهد باشد.
دادستان زنجان توضیح کرد: مصفااینکه بریکر ماده ۳ آیین‌نامه امور خلافی مصوب ۱۳۳۴/۵/۲۲ که همچنان دارای اعتبار قانون است، اشخاصی که در پیاده‌روها و معابر از طریق نگهداری حیوان در عبور و مرور مردم و عابران مزاحمت ایجاد می‌کنند و همچنین بر اساس ماده ۶۸۸ قانون مجازات اسلامی که تهدید علیه بهداشت عمومی شناخته شود، تخلف قانونی محسوب شده و موضوع می‌تواند از کاتال مراجع قانونی پیگیری شود.
وی گفت: در همین زمینه بازخورد‌های مردمی نیز نشانگر این است که شهروندان عزیز با رعایت به آموزه‌های اخلاقی و دینی خود و اعتقادات و باورهای مذهبی و درونی خویش و عدم تجانس این موضوع با سبک زندگی ایرانی –اسلامی خواستار مقابله با عوامل ترویج هر چه بیشتر فرهنگ ناپسند و غرب‌پزانه سگ‌گردانی در معابر و اماکن ممنوع را حمل آن با وسایل نقلیه شده و این نوع حرکات و رفتارهای ناهنجار را عامل ایجاد مزاحمت و ایذا دیگر همشهریان عزیز دانسته و خواستار بر خورد با عاملان اینگونه ناهنجاری‌ها هستند.
دادستان زنجان خاطر نشان کرد: به جهت ایجاد مزاحمت و آزار و ایذا همشهریان و عابران عزیز بر خورد با متخلفان مطالبه آنان بوده و بر حسب قوانین اشاره شده که سگ گردانی در معابر عمومی یا نگهداری آن در مکان‌های عمومی یک تخلف اجتماعی محسوب می‌شود و عدم مقابله صحیح و بر خورد قانونی با این امر ناپسند و خلاف شرع، موجب تجری بر تکبان و ترویج هر چه بیشتر این فرهنگ ضد اجتماعی و غلط غرب گردیده و منجر به ناهنجاری‌های هر چه بیشتر در جامعه خواهد شد.
بنابراین در صورت مشاهده این موضوع با گزارش و شکایت شهروندان محترم نسبت به جمع‌آوری حیوانات و تحویل آن به اداره کل محیط زیست اقدام می‌شود و در صورت تجری و تکرار، بر تکبان جهت پیگیری قضایی معرفی می‌شوند.